

1. Graanmolen

In de tijd dat dorpen hun eigen smeden, boeren, kerken en scholen hadden, had Ljussens ook een molen. De graanmolen werd voor 1500 gebouwd en is verloren gegaan door brand op 26 maart 1831. Later werd de molen weer opgebouwd. Niet op dezelfde plek, maar een aantal kilometer verderop bij Ropta. Deze molen staat er nog steeds.

2. Station

Tussen Ljussens en Moarre was een stopplaats van de trein die tussen Leeuwarden en Anjum reed: het Dokkumer Lokaaltsje. Het gebouw dat tegenwoordig dient als woonhuis, is nog nagenoeg in oorspronkelijke staat.

3. Súvelfabryk

De coöperatieve zuivelfabriek *De Dongeradelen* (1914) was lange tijd een belangrijke werkgever voor het dorp. Zo'n veertig arbeiders maakten er boter, kaas en wei. Na een aantal fusies van zuivelfabrieken verdween de fabrieksfunctie begin jaren zeventig. Tegenwoordig zijn in de Súvelfabryk vakantie-appartementen waar veelvuldig gebruik van wordt gemaakt.

4. Nonnenklooster Weerd

Even ten zuiden van Moarre (Morra) stond vroeger het Norbertijner nonnenklooster *Weerd*. Het klooster werd kort voor 1200 gesticht vanuit het Bonifatiusklooster in Dokkum. Het Weerd convent stond bekend als Templum Domini. In 1569 staken de watergeuzen het klooster in brand en twintig jaar later werd het officieel gesloten. De weg rondom de plek waar het klooster stond heet *Kleasterwei*.

Een tille

Tijdens deze Lus om Ljussens kom je drie keer over een tille; de naam voor een (meestal vaste) brug. Het oud-Friese woord *thille* of *tile* betekent oorspronkelijk 'plank' of 'balk'. Het woord til komt vooral in Groningen en ook in Fryslân en Noord-Holland voor. Rondom zulke bruggen ontwikkelde zich soms een nederzetting met een herberg en andere voorzieningen.

Lus Súd

Lussen om Ljussens
11 km

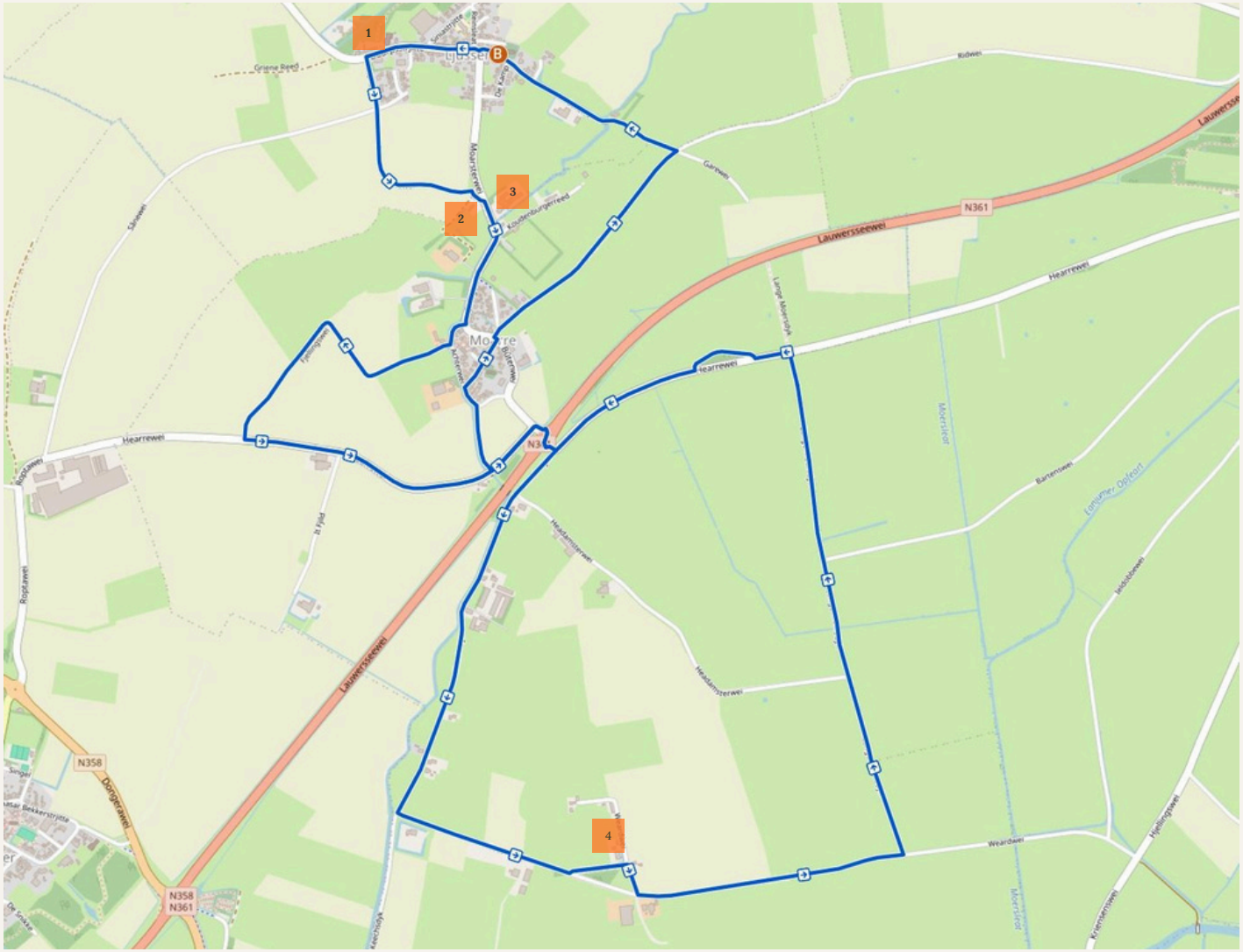

Het Zuiden

Bij deze windrichting past het element VUUR en het seizoen ZOMER. En ook: energie, kracht en creatie.
Dit is de periode waarin alles wat je gezaaid hebt, tot volle wasdom komt. De dagen zijn lang en de temperatuur is aangenaam. Smeed het ijzer nu het heet is, of geef het laatste zetje aan datgene dat nog net wat energie nodig heeft.

Vragen om mee te zijn, in je om te laten gaat, over te schrijven of te filosoferen óf met iemand over van gedachten te wisselen.

- Waar ga jij van aan?
- Wie of wat geeft jou energie?
- Waar word je blij van?
- Wat zet je de komende tijd in het licht, waaraan geef je jouw energie?
- Wat heeft nog een klein beetje energie nodig om het te kunnen voltooien of tot bloei te laten komen?
- Op wat voor manier wil jij schitteren?

De route (De getallen corresponderen met het netwerk van wandelknooppunten)

Met de rug naar de kerk, vanuit het hek rechtdoor de Doarpsstrjitte in. Bij 52 rechtdoor richting 53. Na boerderij **LA →** Mûnewei, met bocht mee. Langs oude station (Dokkumer Lokaaltsje) en Súvelfabryk. Over Skilige Brêge. In Moarre langs vaart, **RA →** bij 'jachthaven' (Achterwei). Na 58 **RA →** over bruggetje landweg op. Einde van landweg **LA →** Hearrewei. Aan eind via rotonde oversteken, **→ RA**. Bij 63 **LA →** richting 49 (Kleasterwei). Voor bosje en bankje **→ LA**. Op driesprong **→ RA** Weardwei. **→ LA** Lange Moersdyk. Einde **LA →** Hearrewei op en via parkeerplaats doorlopen. Na bushalte **RA →** weer via rotonde oversteken. **→ LA** Hearrewei op, na ± 100 m. op Moarster Tille **RA →** bomenlaantje in. Einde laantje **→ LA**, daarna **RA →** Tsjerkestrjitte in. Je passeert de Sint Johanneskerk. Einde straat schuin oversteken. Via Griene Reed dorp uit. Op driesprong **LA →** Garewei, richting Ljussens. Over Ljussemer Tille. Je ziet de Petruskerk in volle glorie op terp! Welkom terug.